

BLOGI

Tekoälymurros vaatii Suomen taloudelta sopeutumiskykyä

Suomen talous | 21.08.2025 | Aino Silvo

KIRJOITTAJA

Aino Silvo
Vanhempi ekonomisti

Generatiivinen tekoäly voi osoittautua höyrykoneen, sähkön ja mikrotietokoneen kaltaiseksi teknologiseksi murrokseksi. Sillä on potentiaalia kiihdyttää tuottavuus- ja talouskasvua näkyvästi seuraavien vuosikymmenten aikana. Se muuttaa jo nyt työn sisältöä ja toimintatapoja monissa ammateissa.

Dramaattisimmat skenaariot ennakoivat työn loppua: pian tekoälytyökalut ovat niin kehittyneitä, että ne suoriutuvat itsenäisesti ja ihmistä paremmin useimmista työtehtävistä. Vaikka aivan näin ei kävisikään, Suomen taloudella ja työmarkkinoilla on joka tapauksessa todennäköisesti edessään isoja rakenteellisia mullistuksia.

Tekoälyn tuottavuushyödyt eivät synny itsestään

Tekoälyteknologian huima kehitys ei yksin riitä vauhdittamaan tuottavuus- ja talouskasvua. Jotta tekoälyn kehittyminen tuottaisi laajamittaisia tuottavuushyötyjä koko taloudessa, yritysten on investoitava merkittävästi tietojärjestelmiin ja ohjelmistoihin, mutta myös järjesteltävä uudestaan tuotannon ja johtamisen prosesseja. Lisäksi on panostettava työntekijöiden osaamiseen uusien teknologioiden käytössä.

Teknologiseen murrokseen sopeutuminen tuottaa sekä yrityksille että työntekijöille kustannuksia, mutta ilman niitä myös täysimääräiset hyödyt jäävät saavuttamatta. Suomessa generatiivisen tekoälyn järjestelmällinen käyttöönotto yrityksissä näyttää vielä viime vuonna olleen vasta alkuvaiheessa.¹

Suomen työmarkkinat ovat jälleen rakennemuutoksen edessä

Suomen työmarkkinat eivät ole kovinkaan hyvin kyenneet sopeutumaan 2000-luvulla tapahtuneisiin aiempiin rakenteellisiin muutoksiin. Matkapuhelinteollisuuden loppumisen ja metsäteollisuuden hiipumisen seuraukset näkyvät taloudessamme edelleen. Työvoiman liikkuvuus on vähäistä sekä maantieteellisesti että toimialojen välillä. Sen seurauksena Suomen rakenteellinen työttömyysaste on korkea, yli 7 %.

Generatiivisella tekoälyllä, ja varsinkin uudentyyppisillä, itsenäiseen toimintaan ja päätöksentekoon kykenevillä tekoälyagenteilla, on suuri potentiaali syrjäyttää työvoimaa monista sellaisista tehtävistä, joita ei aiemmin ole voitu automatisoida. Automaatio on jo aiempina vuosikymmeninä hävittänyt paljon työpaikkoja teollisesta tuotannosta. Nyt sama rakennemuutos on todennäköisesti edessä palvelualoilla ja asiantuntijatyössä.

Samalla teknologinen kehitys kuitenkin luo kysyntää uudentyyppiselle osaamiselle ja synnyttää uusia työpaikkoja. Todennäköisesti uudet työpaikat syntyvät kuitenkin eri ammattiryhmiin tai toimialoille kuin katoavat työpaikat. Osaamisvaatimukset myös säilyvissä ammateissa muuttuvat.

Tämä muuttaa väistämättä myös suhteellisia palkkoja: palkat nousevat nopeammin niissä ammateissa, joiden osaamiselle on kysyntää. Joustava palkkojen kehitys eri ammattiryhmien välillä ja niiden sisällä on tärkeää, jotta talouden rakennemuutos ei johda yhä kasvavaan rakenteelliseen työttömyyteen.

Koulutus on avain rakennemuutokseen sopeutumisessa

Ihmistyölle riittänee siis kysyntää tulevinakin vuosikymmeninä, vaikka tekoäly kehittyisi niin paljon, että se pystyy itsenäisesti hoitamaan suuren osan nykyisin olemassa olevista työtehtävistä.

On kuitenkin huolehdittava, ettei suuri joukko ihmisiä syrjäydy pysyvästi työmarkkinoilta. Avainasemaan nousee koulutus. Suomella on hyvät lähtökohdat uusien teknologioiden omaksumisessa, sillä väestö on keskimäärin hyvin koulutettua ja digitalisaatio on suomalaisessa yhteiskunnassa pitkälle edennyt. Nuorimpien ikäluokkien keskuudessa koulutustaso on kuitenkin laskussa. Tämä kehitys on syytä pyrkiä kääntämään: [merkittävä osa Suomen talouden kasvusta on pitkällä aikavälillä syntynyt työvoiman osaamisen eli inhimillisen pääoman kasvusta.](#)

Tekoälyn toimintaperiaatteita ja käyttöä tulee opettaa jo peruskoulusta alkaen. Samalla on syytä panostaa kontekstien ymmärtämisen, kriittisen ajattelun, luovan ongelmanratkaisun ja empatian kaltaisten taitojen opettamiseen. Niissä ihmisellä on etulyöntiasema suhteessa tekoälyyn

tulevaisuudessakin. On tärkeää huolehtia myös jo työelämässä olevien osaamisesta, täydennyskoulutuksesta ja alan vaihtamisen mahdollistamisesta.

Jos onnistumme yhteiskuntana sopeutumaan tekoälymurrokseen, nopea teknologinen kehitys voi hyvinkin antaa Suomen talouden pitkän aikavälin laahaavalle kasvulle vauhtia. Se voisi merkittävästi helpottaa ikääntyvän väestön ja julkisen velkaantumisen kanssa painivan kansantaloutemme näkymiä.

Asiasanat

Suomen talous, tekoäly, työmarkkinat